

УДК 378.011.3-051:373.2

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ****Суховієнко Н.А.**

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Україна, Хмельницький

У статті аналізується стан проблеми підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в сучасних наукових і педагогічних дослідженнях. Належна увага приділена аналізу теоретичної бази дослідження, зокрема найбільш відомих, авторитетних дослідників і молодих вчених галузі професійної підготовки майбутніх вихователів навчальних закладів дошкільного циклу. Визначено поняття «професійна підготовка», суб'єкт і об'єкт професійної підготовки. Окрема увага приділяється вихователю як ключової фігури педагогічного процесу, а також тим характеристикам, якими вихователь має володіти для успішної фахової діяльності. В статті розкритий ряд підходів для оцінки професійної діяльності фахівця дошкільної освіти; висвітлені передумови успішної реалізації професійних функцій вихователя.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна діяльність, вихователь, готовність, дошкільна освіта, спрямованість, педагогічна майстерність.

Sukhoviienko N.A. Scientific and pedagogical research on preparation of future teachers and educators to the profession/ Khmelnytsky Humanities and Pedagogic Academy is a Ukrainian university in Khmelnytskyi

The article analyzes the state of the problem of training future teachers of preschool children in modern scientific and educational research. Due attention is paid to the analysis of theoretical basis research,

in particular the most famous, respected researchers and young scientists vocational training future teachers of preschool education cycle. The concept of "training", the subject and object of training. Special attention is paid to the kindergarten teacher as a key figure of the educational process and those characteristics that a caregiver must have for a successful professional activity. The article discloses several approaches for assessing the professional activity of specialist pre-school education; highlights the prerequisites of successful realization of professional functions educator.

Keywords: training, professional activities, teacher, readiness, preschool education, orientation, pedagogical skills.

Вступ. Актуальність статті обумовлена тим, що в сучасних соціальних реаліях загострилась необхідність перегляду та реформування системи освіти. Необхідність успішного втілення ряду економічних, культурних, соціальних трансформацій актуалізувала проблему необхідності модернізації ряду аспектів системи освіти, зокрема освіти дошкільного профілю. Ця необхідність особливо стосується нашої держави, оскільки Україна є однією із країн, в якій на державному рівні визнається значущість дошкільної освіти для становлення особистості. Сучасна українська система освіти потребує фахівців дошкільного профілю, а в умовах сучасних світових реалій – такі фахівці мають відповідати європейському рівню кваліфікації, до якої поступово прямує вітчизняна система освіти дошкільного циклу.

«Нові реалії, орієнтація українського суспільства на демократичні принципи, реорганізація системи дошкільної освіти (зміна співвідношення родинного і суспільного дошкільного виховання, урізноманітнення його форм, багатоваріантність освітньо-виховних програм) зумовлюють необхідність змін і в системі підготовки фахівців дошкільної освіти» [10, с. 28]. Такий вектор розвитку втілений у

Державній національній програмі «Освіта. Україна XXI століття». Програмою передбачений перехід до більш динамічної, гнучкої системи фахової підготовки, формування мережі вищих навчальних закладів, здатної за освітніми та кваліфікаційними рівнями, типами, формами і термінами навчання, джерелами фінансування, задовольняти інтереси особи, потреби кожного регіону і держави у педагогічних кадрах [11, с. 319]. Стан нагальної ситуації системи освіти в Україні зумовлює необхідність підвищення рівня професійної підготовки спеціалістів дошкільних навчальних закладів та підвищення ефективності системи дошкільної освіти в цілому. «Концепція модернізації сучасної освіти передбачає підготовку кваліфікованих, компетентних фахівців на рівні світових стандартів, соціально й професійно обізнаних» [12, с. 41].

Необхідність перегляду положень системи освіти зумовлена переходом від традиційної до особистісно-орієнтованої моделі, впровадження Державного стандарту дошкільної освіти, що вимагає від вищих навчальних закладів досконалої підготовки майбутніх педагогів, в тому числі фахівців дошкільної освіти [9, с. 35]. На сьогодні система підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [11, с. 101].

Дослідження сутності професійної підготовки педагога та специфіки роботи фахівців дошкільної освіти висвітлено у напрацюваннях багатьох вітчизняних вчених, а проблема формування готовності вихователів до майбутньої професійної діяльності знайшли відображення у ряді досліджень. Через багатокомпонентність та

складну структуру освіти, тут ми можемо виділити ряд аспектів вивчення, зокрема: теоретико-методологічні засади професійної підготовки спеціалістів вищої школи досліджуються у роботах А.М. Алексюка, М.Б. Євтуха, В.А. Кушніра; теоретичні та методологічні основи неперервної професійної освіти цікавлять дослідників С.У. Гончаренка, С.О. Сисоєву; філософський підхід до розуміння феномену освіти стали основою робіт вчених В. П. Андрущенко, І.А. Зязюна, В.Г. Кременя, В.О. Огнев'юка. Професійна підготовка викладачів вищих навчальних закладів цікавить дослідників А.Д. Бондар, С.С. Вітвицьку, О.І. Гуру, Н.В. Гузій, О.А. Дубасенюк, В.І. Лозову, Г.М. Романову, С.О. Сисоєву; майстерність та професіоналізм майбутнього викладача вищої школи вивчається Н.В. Гузієм, С.С. Вітвицькою, О.А. Дубасенюком.

Важливі дослідницькі пошуки призвели до отримання значущих наукових результатів в проблематиці досліджень професійної підготовки фахівців дошкільної освіти завдяки напрацюванням Л.В. Артемової, А.М. Богуш, А.Г. Бєленької, Н.В. Гавриша, І.М. Дичківської, Н.М. Карпенка, І.А. Княжевої, К.Л. Крутій, О.Г. Кучерявого. Значної уваги в контексті досліджуваної проблеми потребують праці І.О. Лавринець, Н.В. Лисенка, Л.А. Машкіної, Н.І. Мельник, Н.О. Моревої, Т.І. Поніманської.

Серед сучасних досліджень ми виділяємо роботи, які скеровують свою увагу на окремі складові або вузькоспрямовані проблематики: індивідуальний стиль педагогічного спілкування (І.О. Луценко), теоретичні та методичні засади фахової підготовки вихователя дошкільної освіти до економічного виховання дітей (Н.Г. Грама), підготовка фахівців до організації екологічної дослідницької діяльності дітей в природі (Н.В. Лисенко, З.П. Плохій), організація образотворчої діяльності (М.Л. Кривоніс, О.Л. Дроботій), підготовка до художньо-

педагогічної (Г.О. Підкурманна) та музично-педагогічної підготовки (Т.П. Танько), застосування народних традицій у фізичному вихованні дітей дошкільного віку (Н.В. Левінець) та їх соціалізація (Н.О. Сайко), підготовка до самостійної пізнавальної діяльності (В.Є. Бенера), підготовка до педагогічного менеджменту (Г.М. Закорченна) та самоменеджменту (В.І. Мусієнко-Репська), педагогічна підтримка дітей дошкільного віку (Н.А. Колосова), підготовка до роботи з неблагополучними сім'ями (Т.Г. Жаровцева). Враховуючи необхідність трансформації української системи освіти, у дослідженнях Т.Г. Жаровцевої, О.М. Пєхоти, Т.П. Танько, Г.В. Троцько запропоновані різні моделі втілення сучасної компетентної професійно-педагогічної підготовки фахівців.

Формулювання мети статті та завдань. *Метою* статті є спроба ретроспективного аналізу проблематики підготовки майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти до професійної, педагогічно-виховної діяльності із залученням історичної бази дослідження.

Для реалізації мети статті необхідно вирішити такі завдання дослідження:

1. Охарактеризувати передумови найефективнішого здійснення професійних функцій фахівця у дошкільному закладі.
2. Виділити характеристики, якими має володіти фахівець дошкільної освіти у своїй професійній роботі.
3. Виокремити набір підходів, якими можна керуватися в процесі дослідження готовності майбутніх працівників дошкільної освіти до професійної діяльності.

Об'єкт дослідження – вища освіта майбутніх вихователів ДНЗ.

Предмет дослідження – підготовка майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу статті. Нами розглянуто деякі елементи та складові системи підготовки майбутніх педагогів-вихователів до роботи в навчальних закладах дошкільного циклу.

Так, «суб'єкти і об'єкти професійної підготовки педагогів дошкільних навчальних закладів (студенти, педагогічні і науково-педагогічні кадри) – це структурний компонент досліджуваної системи, під якими ми розуміємо тих, хто готується стати вихователем дітей дошкільного віку, і тих, хто здійснює цю підготовку» [4, с. 21]. У науковій та професійно-освітній літературі проблема професійної підготовки педагогічних кадрів трактується як системне утворення із множиною пов'язаних компонентів, що певним чином впорядковані, характеризується відносно стійкою цілісністю, ієрархічною побудовою, розгалуженими зв'язками та відношеннями із зовнішнім середовищем, наявністю суб'єкта та об'єкта; розуміється як процес фахового становлення майбутніх педагогів вищого навчального закладу, як цілісний педагогічний процес, результатом якого є формування професійної компетентності, готовності роботи за обраним напрямом, й визначається словосполученням «педагогічна освіта» [4, с. 20]. Що стосується поняття «професійна підготовка» майбутніх педагогів, слушно дати визначення, які, на наш погляд, є найбільш коректними та ґрунтовними. За твердженням Л. В. Зданевич професійна підготовка майбутнього вихователя – це спеціально організований освітній процес, спрямований на формування у майбутніх фахівців високого рівня готовності до ефективного здійснення професійної діяльності в галузі дошкільної освіти [2, с. 29].

Дослідниця О. А. Абдулліна характеризує зміст педагогічної підготовки як систему педагогічних знань, практичних умінь і навичок, які необхідні для здійснення професійних функцій вихователя; а також вимоги, які висуваються до фахівця: достатній рівень володіння

теоретичною та практичною підготовкою, знань основ педагогіки, психології, можливих методик, прагнення самовдосконалення та поповнення покладу знань, підвищення педагогічної майстерності та, безперечно, любов і повага до дитини [1, с. 168].

«Дослідники зазначають, що кінець XIX – початок XX століття характеризується зростанням зацікавленості до питання виховання дітей дошкільного віку» [7, с. 173]. Така зацікавленість пояснюється специфікою цього дитячого віку, оскільки цей період по праву вважається найбільш важливим у житті дитини. Аналізуючи становлення і розвиток системи професійної підготовки кадрів дошкільної освіти в Україні у другій половині XX – на початку XXI століття, дослідники (Ю. М. Косенко) беруть до уваги такі положення:

- система професійної підготовки педагогічних кадрів дошкільної освіти в державі і педагогічна система як педагогічний процес – поняття не тотожні;

- система підготовки педагогічних кадрів для дошкільних навчальних закладів функціонує в масштабах держави, а педагогічна система здійснюється в конкретному навчальному закладі;

- функціонування системи професійної підготовки педагогів дошкільної освіти як підсистеми педагогічної освіти обумовлено станом розвитку суспільства, і завжди була обумовлена та визначалась політикою держави в освітній галузі [4, с. 18-19].

На сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності фахової діяльності [8, с. 101].

Далі нами виокремлено та охарактеризовано передумови для найбільш ефективної та вдалої реалізації професійних функцій фахівця у дошкільному закладі. Серед них такі:

1. Виховна, яка реалізується в розробленні та здійсненні змісту виховання і навчання, відборі нових форм і методів щодо формування у дітей ставлення до природи, навколишнього світу, інших людей і себе, інтересу та культури пізнання.

2. Гностично-дослідницька, яка має на меті вивчення індивідуально-особистісних особливостей дитини; збір і аналіз фактів її поведінки, встановлення причин і наслідків вчинків вихованців; проектування розвитку особистості кожної дитини і дитячого колективу загалом; засвоєння передового досвіду, нових педагогічних технологій.

3. Діагностична, яка полягає у визначенні рівня розвитку дітей, стану педагогічного процесу, завдань освітньо-виховної роботи з дітьми і батьками, підсумків власної педагогічної роботи та їх відповідності вимогам часу; використанні корегуючих методик.

4. Конструкторсько-організаційна, яка спрямована на організацію педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі; використання нових форм, які забезпечують ефективний розвиток дітей; моделювання і керівництво різними видами їхньої діяльності; педагогічне управління їхньою поведінкою й активністю.

5. Координуюча, яка забезпечує єдність роботи дошкільного навчального закладу і сім'ї щодо створення потенціалу виховного середовища, сприятливого для становлення самостійної, творчої особистості дитини; використання педагогічно доцільних форм роботи з батьками на основі диференційованого підходу до різних типів сім'ї [12, с. 41].

Ми вважаємо, що ключовою фігурою навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах є вихователь. З огляду на це,

важливим є особисті та професійні риси педагога, його знання уміння та навички, життєва та громадянська позиції, педагогічна майстерність та професійна спрямованість. Розглядаючи саму постать вихователя, педагога, дослідники проблеми підготовки педагогів дітей дошкільного віку, зокрема М. А. Машковець [6, с. 345], виділяють такі характеристики, якими має володіти та вдосконалювати фахівець дошкільної освіти у своїй професійній роботі:

1. Професійна спрямованість – в основі якої покладене відчуття професійного покликання, реалізація власних нахилів, інтерес до професії вихователя та любов до дітей; такі фактори мотивують до оволодіння педагогічними знаннями, уміннями і стимулюють до постійного самовдосконалення та підвищення професійного рівня;

2. Педагогічний оптимізм – проявляється у формі оптимістичної налаштованості та віри в можливості дитини, настрою на сприйняття сильних сторін, можливостей та позитивних якостей дітей; педагогічний оптимізм має підкріплюватися зусиллями педагога по створенню необхідних умов для їх реалізації та розкриття. Слід зазначити, що педагогічний оптимізм є важливим компонентом у тандемі із любов'ю до дітей та власної професії.

3. Педагогічний такт – в освітньо-педагогічному процесі є проявом дотримання правил відповідної поведінки, тактовності та пристойності.

4. Педагогічна рефлексія – в якості вміння звертатися до себе, оцінки власних результатів для порівняння поставлених цілей та отриманих результатів, аналіз власних докладених та недокладених зусиль; педагогічна рефлексія необхідна для професійного та особистісного росту вихователя;

5. Емпатія – як невід'ємна складова педагогічної діяльності, характеризується уміннями до співчуття та співпереживання, емоційним реагуванням на почуття дитини; важливим є врахування

вікових особливостей дітей, розуміння тих ситуацій, які можуть стати вразливим для дитини даного віку – у взаєминах із дитиною вихователь має виявляти доброзичливість, чуйність, співпереживання;

6. Культура професійного спілкування – це поєднання високого рівня професіоналізму, вихованості та культури; культура професійного спілкування проявляється під час комунікації із батьками, колегами, а також при вирішенні конфліктних ситуацій, які можуть виникати між учасниками виховного та педагогічного процесу;

7. Авторитетність – є реакцією на професіоналізм вихователя, його відданості професії.

8. Особистісні якості вихователя – які є важливими в практиці педагога. Серед таких якостей є: порядність, доброзичливість, терпіння, вимогливість до себе. Слід наголосити, що не потрібно відкидати особисті риси педагога як людини. Володіння вище зазначеними характеристиками обов'язково мають підкріплюватися особистісними якостями [6, с. 341-342].

Загалом, процес дослідження підготовки вихователя дошкільної освіти до професійної діяльності має відображати специфіку його професійної діяльності. Дослідники даного питання, зокрема Л. В. Козак [3, с. 8] виокремлюють набір підходів, якими можна керуватися в процесі дослідження готовності майбутніх працівників дошкільної освіти до професійної діяльності. Ми схилиємося до позиції авторки; такими підходами є:

1. Акмеологічний підхід – використовується для оцінки підготовки викладача дошкільної освіти як частини саморозвитку, особистісного становлення;

2. Аксіологічний підхід – головним компонентом містить ціннісний компонент, і орієнтує свою увагу на оцінку ціннісного ставлення фахівця до професійної діяльності, інтересу до дослідницького

творчого пошуку, а від самого спеціаліста вимагає усвідомлення цінностей діяльності, що є важливою складовою готовності до майбутньої педагогічної діяльності;

3. Андрагогічний підхід – сприяє виокремленню тих форм та методів підготовки, які враховують особистісний і професійний досвід, спонукають до критичної оцінки власних знань, умінь, а також відповідають навчанню дорослої людини.

4. Дослідницький підхід – скеровує свій фокус на аналіз організації навчального процесу як пізнавально-дослідницької та проектно-дослідницької діяльності фахівця;

5. Індивідуально-творчий підхід – розглядає розвиток творчої індивідуальності, унікального стилю та креативної складової в професійній діяльності майбутнього викладача.

6. Культурологічний підхід – концентрується на внутрішній культурі та розвитку особистості викладача, і націлений на дослідження становлення майбутнього викладача дошкільної освіти як особистості із високою внутрішньою культурою та духовністю;

7. Компетентнісний підхід – забезпечує вивчення внутрішньої готовності викладача дошкільної освіти з урахуванням специфіки обраної ним професійної галузі;

8. Особистісно-орієнтований підхід – реалізується для вивчення та аналізу становлення і розвитку особистісних якостей майбутніх спеціалістів освіти дошкільного циклу, їх мотивів, інтересів, а також нахилів, досвіду та набору індивідуально-психологічних особливостей;

9. Рефлексивно-діяльнісний підхід – може застосовуватися для вивчення педагогічних умов поетапного залучення майбутніх фахівців дошкільної освіти до рефлексивно-практичної діяльності;

10. Системний підхід – використовується як спосіб інтерпретації процесу підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в якості

цілісної системи, який містить детермінантний чинник – мету і результат, змоделювати систему підготовки до професійної діяльності, визначити складові компоненти, простежити системний взаємозв'язок структурно пов'язаних компонентів, умови існування цієї системи [3, с. 8-9].

Значимість синтезу професійних та особистісних якостей підкреслює дослідник В. Г. Кузь, звертаючи увагу на те, що «кожний вихователь має бути педагогом-дослідником, оратором, повинен майстерно володіти словом та найновішими виховними інформаційними технологіями» [5, с. 13].

Такий комплекс вимог, необхідних характеристик та параметрів, якими має володіти і реалізовувати вихователь в процесі своєї майбутньої діяльності в дошкільному закладі, становить базис фахової підготовки до педагогічної діяльності. Фахова підготовка базується на створенні цілісної системи навчання, забезпечуючи гармонійну кореляцію набуття нових знань умінь і навичок разом з особистісним ростом, поступову трансформацію навчальної діяльності, пізнавального інтересу у професійну спрямованість. «Орієнтація сучасної вищої освіти на формування професійно-творчої особистості, фахівця інноваційного типу, який здатний реалізувати освітні стандарти, впроваджувати нові освітні технології, вимагає ефективної організації цілісної професійної підготовки в умовах вищих навчальних закладів, оновлення змісту фахової підготовки педагогів, знаходження доцільних засобів, методів та форм його реалізації» [10, с. 34].

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямку:

1. Охарактеризовано передумови для найбільш ефективної та вдалої реалізації професійних функцій фахівця у дошкільному закладі: виховна; гностично-дослідницька; діагностична; конструкторсько-організаційна та координуюча, яка забезпечує єдність роботи

дошкільного навчального закладу і сім'ї щодо створення потенціалу виховного середовища, сприятливого для становлення самостійної, творчої особистості дитини.

2. Виділено характеристики, якими має володіти та вдосконалюватися фахівець дошкільної освіти у своїй професійній роботі: професійна спрямованість (відчуття професійного покликання, реалізація власних нахилів, інтерес до професії вихователя та любов до дітей); педагогічний оптимізм (віра в можливості дитини, настрої на сприйняття сильних сторін, можливостей та позитивних якостей дітей); педагогічний такт (дотримання правил відповідної поведінки, тактовності та пристойності); педагогічна рефлексія (вміння звертатися до себе, оцінка власних результатів для порівняння поставлених цілей та отриманих результатів, аналіз власних зусиль); емпатія (уміння до співчуття та співпереживання, емоційне реагування на почуття дитини); культура професійного спілкування (високий рівень професіоналізму, вихованості та культури); авторитетність; особистісні якості вихователя (порядність, доброзичливість, терпіння, вимогливість до себе).

3. Виокремлено набір підходів, якими можна керуватися в процесі дослідження готовності майбутніх працівників дошкільної освіти до професійної діяльності. Такими підходами є: акмеологічний; аксіологічний; андрагогічний; дослідницький; індивідуально-творчий; культурологічний; компетентнісний; особистісно-орієнтований; рефлексивно-діяльнісний; та системний.

Перспективами подальших досліджень є формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах дошкільної освіти дітей. Як ми бачимо, в умовах сучасного мінливого соціуму на вихователя покладаються великі надії та висувуються до нього високі вимоги, що є абсолютно природнім явищем, враховуючи значущість його професійної місії. Важливість педагогічної, виховної, освітньої

діяльності визначається специфікою роботи із дітьми дошкільного віку. Педагог, як ключова постать в педагогічному процесі, несе важливі зобов'язання за зростання і становлення особистості дитини.

Література:

1. Абдуллина О.А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования: [учеб. пособ.] / Абдуллина О.А. – М.: Просвещение, 1984. – 208 с.*
2. Зданевич Л.В. *Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дезадаптованими дітьми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л.В. Зданевич. – Ж., 2014. – 44 с.*
3. Козак Л.В. *Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності [Текст]: автореферат дис.. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Людмила Василівна Козак; Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. – К., 2015. – 40 с.*
4. Косенко Ю. *Система професійної підготовки педагогічних кадрів дошкільної освіти в Україні з позиції історико-педагогічного дослідження / Ю. Косенко // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 51. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2009. – С. 17–22.*
5. Кузь В.Г. *Нова освітня парадигма – нові освітні технології / В.Г. Кузь // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 2. – С. 28 – 35.*
6. Машовець М.А. *Підготовка сучасного педагога дітей дошкільного віку в умовах мінливого соціуму / М.А. Машовець // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – 4(48). – С. 339-347.*
7. Машовець М. *Професійна підготовка майбутнього вихователя дітей дошкільного віку: науково-аналітичний огляд / М.А. Машовець/*

Теорія і практика дошкільної освіти в Україні [Текст]: колективна монографія / [за заг. ред.: Г.В. Бєленька, М.А. Машовець]; Київський ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ: [б. в.], 2011. – С. 173–179.

8. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / Г.В. Бєленька, О.Л. Богініч, З.Н. Борисова та ін.; за заг. ред. І.І. Загарницької. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 310 с.

9. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (діагностичний аспект): навчально-методичний посібник / Н.П. Гагаріна. – Кіровоград: КЗ «КОІППО освіти імені Василя Сухомлинського», 2014. – 68 с.

10. Підлипняк І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти / І. Підлипняк // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2013. – № 44. – С. 28–34.

11. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – К.: Академ-видав, 2006. – 456 с.

12. Починок Є. А. Компетентність як фундаментальна професійна якість майбутнього вчителя початкових класів / Є.А. Починок // Імідж сучасного педагога. – Полтава, 2012. – № 7 (126). – С. 41–43.

References:

1. Abdullyna O.A. Obshchepedagogicheskaya podgotovka uchytelia v sisteme vy`ssheho pedagogicheskogo obrazovaniya: [ucheb. posob.] / Abdullyna O.A. – M.: Prosveshchenye, 1984. – 208 s.

2. Zdanevych L.V. Teoretychni i metodychni osnovy profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv do roboty z dezadaptovanyu ditmy: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ped. nauk: spets: 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / L.V. Zdanevych. – Zh., 2014. – 44 s.

3. Kozak L.V. *Teoretyko-metodolohichni zasady pidhotovky maibutnikh vykladachiv doshkilnoi pedahohiky i psykholohii do innovatsiinoi profesiinoi diialnosti [Tekst]: avtoreferat dys. . d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Liudmyla Vasylivna Kozak; Kyivskyi un-t im. Borysa Hrinchenka. – K., 2015. – 40 s.*
4. Kosenko Yu. *Systema profesiinoi pidhotovky pedahohichnykh kadriv doshkilnoi osvity v Ukraini z pozytsii istoryko-pedahohichnoho doslidzhennia / Yu. Kosenko // Zbirnyk naukovykh prats. Pedahohichni nauky. Vypusk 51. – Kherson: Vydavnytstvo KhDU, 2009. – S. 17–22.*
5. Kuz V.H. *Nova osvitnia paradyhma – novi osvitni tekhnolohii / V.H. Kuz // Pedahohika i psykholohiia. – 2011. – № 2. – S. 28 – 35.*
6. Mashovets M.A. *Pidhotovka suchasnoho pedahoha ditei doshkilnoho viku v umovakh minlyvoho sotsiumu / M.A. Mashovets // Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. – 2015. – 4(48). – S. 339-347.*
7. Mashovets M. *Profesiina pidhotovka maibutnoho vykhovatelja ditei doshkilnoho viku: naukovo-analitychnyi ohliad / M.A. Mashovets / Teoriia i praktyka doshkilnoi osvity v Ukrainy [Tekst] : kolektyvna monohrafiia / [za zah. red.: H.V. Bielienka, M.A. Mashovets]; Kyivskyi un-t im. B. Hrinchenka. – Kyiv: [b. v.], 2011. – S. 173–179.*
8. *Pidhotovka vykhovatelja do rozvytku osobystosti dytyny v doshkilnomu vitsi: monohrafiia / H.V. Bielienka, O.L. Bohinich, Z.N. Borysova ta in.; za zah. red. I.I. Zaharnytskoi. – K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2009. – 310 s.*
9. *Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv (diahnostychnyi aspekt): navchalno-metodychnyi posibnyk / N.P. Haharina. – Kirovohrad: KZ «KOIPPO osvity imeni Vasyliia Sukhomlynskoho», 2014. – 68 s.*

10. *Pidlypniak I. Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity / I. Pidlypniak // Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly. – 2013. – № 44. – S. 28–34.*

11. *Ponimanska T.I. Doshkilna pedahohika: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv / T.I. Ponimanska. – K.: Akadem-vydav, 2006. – 456 s.*

12. *Pochynok Ye.A. Kompetentnist yak fundamentalna profesiina yakist maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv / Ye.A. Pochynok // Imidzh suchasnoho pedahoha. – Poltava, 2012. – № 7 (126). – S. 41–43.*